

PRAVĚK

SUPPLEMENTUM

24

ANDREA MATĚJÍČKOVÁ A PETR DVOŘÁK (EDS.)

AUTOŘI:

TATIANA BALUEVA, JANA BENEŠOVÁ, FRANTIŠEK BŮZEK, MILUŠE DOBISÍKOVÁ,
GABRIELA DRESLEROVÁ, EVA DROZDOVÁ, PETR DVOŘÁK, VOJTĚCH ERBAN, MAREK FIKRLE,
JAROSLAV FRÁNA, MIROSLAVA GREGEROVÁ, MARTIN HLOŽEK, MICHAL HORSÁK, JIŘÍ HOŠEK,
IVANA JAROŠOVÁ, VIKTOR KANICKÝ, MIROSLAV KRÁLÍK, RENÉ KYSELÝ, JANA LANGOVÁ,
MAREK LEČBYCH, ANDREA MATĚJÍČKOVÁ, MATTHIAS B. MERKL, LADISLAV NEJMAN,
HELENA NEJEZCHLEBOVÁ, MIROSLAVA NOVOTNÁ, PETRA OVESNÁ, DAVID PARMA, JAROSLAV PEŠKA,
LUBOMÍR PROKEŠ, ANTONÍN PŘICHYSTAL, ROSTISLAV RAJCHL, MICHAELA RAŠKOVÁ ZELINKOVÁ,
PAVLA RŮŽIČKOVÁ, VÁCLAV SMRČKA, DANIEL SOSNA, STANISLAV STUHLÍK, MIROSLAV ŠMÍD,
PETER TKÁČ, PETRA URBANOVÁ, MICHAELA VAŇHAROVÁ, ELIZAVETA VESELOVSKAYA,
DALIBOR VŠIANSKÝ, JAROSLAVA ZOCOVÁ

POHŘEBIŠTĚ Z OBDOBÍ ZVONCOVITÝCH POHÁRŮ NA TRASE
DÁLNICE D1 VYŠKOV - MOŘICE

FUNERARY AREAS OF THE BELL BEAKER PERIOD
ON THE D1 VYŠKOV - MOŘICE MOTORWAY

BRNO 2012

Dr. Tatiana Balueva, CSc.
Laboratory of Anthropological Reconstruction
Institute of Ethnology and Anthropology
Russian Academy of Science, Moscow
e-mail: labrecon@yandex.ru

Mgr. Jana Benešová
Ústav experimentální biologie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: xbene@seznam.cz

Ing. František Bůzek, CSc.
Česká geologická služba Praha
e-mail: frantisek.buzek@geology.cz

RNDr. Miluše Dobisíková
Přírodovědecké muzeum – antropologické oddělení
Národní muzeum Praha
e-mail: miluse_dobisikova@nm.cz

Mgr. Gabriela Dreslerová
Ústav archeologie a muzeologie
Filozofická fakulta
Masarykova univerzita

Doc. RNDr. Eva Drozdová, Ph.D.
Ústav experimentální biologie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: drozdova@sci.muni.cz

PhDr. Petr Dvořák
Národní památkový ústav Kroměříž
e-mail: petr.menhir@seznam.cz

Mgr. Vojtěch Erban
Česká geologická služba Praha
e-mail: vojtech.erman@geology.cz

Ing. Marek Fikrle
Ústav jaderné fyziky AV ČR, v.v.i. Řež
e-mail: fikrle@ujf.cas.cz

RNDr. Jaroslav Frána CSc.
Ústav jaderné fyziky AV ČR, v.v.i. Řež
e-mail: frana@ujf.cas.cz

Doc. RNDr. Miroslava Gregerová, CSc.
Ústav geologických věd
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: mirka@sci.muni.cz

Mgr. Martin Hložek
Ústav archeologie a muzeologie
Filozofická fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: mhlozek@seznam.cz

Doc. RNDr. Michal Horsák, Ph.D.
Ústav botaniky a zoologie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: horsak@sci.muni.cz

Ing. Jiří Hošek, Ph.D.
Archeologický ústav AV ČR, Praha, v.v.i.
e-mail: hosek@arup.cas.cz

RNDr. Ivana Jarošová, Ph.D.
Ústav Anthropos
Moravské zemské muzeum Brno
e-mail: ivanajar@gmail.com

Prof. RNDr. Viktor Kanický, DrSc.
Ústav chemie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: viktor@sci.muni.cz

Doc. RNDr. Miroslav Králík, Ph.D.
Ústav antropologie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: mirekkralik@seznam.cz

Mgr. René Kyselý, Ph.D.
Archeologický ústav AV ČR Praha, v.v.i.
e-mail: kyselý@arup.cas.cz

RNDr. PhDr. Jana Langová
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
e-mail: hrad.malenovice@seznam.cz

Mgr. Marek Lečbych
Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i.
e-mail: lecbych@uapp.cz

Mgr. Andrea Matějčková
Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i.
e-mail: matejkova@uapp.cz

Matthias B. Merkl
Landesamt für Denkmalpflege Baden-Württemberg
im Regierungspräsidium Stuttgart, Esslingen
e-mail: Matthias.Merkl@rps.bwl.de

RNDr. Helena Nejezchlebová, Ph.D.
Ústav experimentální biologie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: helanej@sci.muni.cz

Dr. Ladislav Nejman
Ústav antropologie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: lnejman81@gmail.com

Ing. Miroslava Novotná, CSc.
Laborať molekulevé spektroskopie
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
e-mail: Miroslava.Novotna@vscht.cz

Mgr. Petra Ovesná
Ústav experimentální biologie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: jelinkov@sci.muni.cz

Mgr. David Parma
Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i.
e-mail: parma@uapp.cz

PhDr. Jaroslav Peška, Ph.D.
Archeologické centrum Olomouc
e-mail: peska@ac-olomouc.cz

Mgr. Ing. Lubomír Prokeš
Ústav chemie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: luboprok@gmail.com

Prof. RNDr. Antonín Přichystal, DSc.
Ústav geologických věd
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: prichy@sci.muni.cz

Ing. Rostislav Rajchl
Hvězdárna Uherský Brod
e-mail: hvezdarna@ub.cz

Mgr. Michaela Rašková Zelinková
Ústav antropologie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: m.zelinko@email.cz

Mgr. Pavla Růžičková
S.K. Neumanna 2, Břeclav
e-mail: pavla.ruzicka@gmail.com

Doc. MUDr. Václav Smrčka, CSc.
Ústav dějin lékařství a cizích jazyků
1. lékařská fakulta
Univerzita Karlova v Praze
e-mail: sedlcany1@seznam.cz

Mgr. Daniel Sosna, Ph.D.
Katedra antropologických a historických věd
Filozofická fakulta
Západočeská univerzita Plzeň
e-mail: dsosna@ksa.zcu.cz

Prof. PhDr. Stanislav Stuchlík, CSc.
Archeologický ústav AV ČR Brno, v.v.i.
e-mail: stuchlik@iabrno.cz

PhDr. Miroslav Šmíd
Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i.
e-mail: smid@uapp.cz

Bc. Peter Tkáč
Ústav archeologie a muzeologie
Filozofická fakulta
Masarykova univerzita
peter@nesehnuti.cz

RNDr. Petra Urbanová, Ph.D.
Ústav antropologie
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: urbanova@sci.muni.cz

Mgr. Michaela Vaňharová, Ph.D.
Ústav lékařské etiky
Lékařská fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: mvanhar@med.muni.cz

Dr. Elizaveta Veselovskaya, CSc.
Laboratory of Anthropological Reconstruction
Institute of Ethnology and Anthropology
Russian Academy of Science, Moscow
e-mail: labrecon@yadex.ru

Mgr. Dalibor Všianský
Ústav geologických věd
Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita
e-mail: dalibor@sci.muni.cz

RNDr. Jarmila Zocová, CSc.
Katedra matematiky
Přírodovědecká fakulta
Karlova univerzita Praha

OBSAH - CONTENT

SWAZEK I - VYHODNOCENÍ VOLUME I - DATA EVALUATION

Úvod - Introduction	13
Andrea Matějčková	
Přírodní prostředí a struktura pravěkého osídlení regionu Vyškovska	21
Natural environment and settlement structure in the Vyškov region	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Stav výzkumu kultury se zvoncovitými poháry na Moravě	29
Bell Beaker Culture in Moravia - state of research	
Petr Dvořák - Andrea Matějčková	
HROBY, POHŘBY, STAVBY, CHRONOLOGIE - GRAVES, BURIALS, BUILDINGS, CHRONOLOGY	
Významná pohřebiště z období KZP na Moravě - jejich rozsah a struktura	41
Important burial grounds of the Bell Beaker period in Moravia - their size and structure	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Hroby s kruhovými žlábkami, vnitřní konstrukce v hrobových jámách a stará druhotná narušení hrobů na Moravě	49
Graves with circular ditches, inner constructions in graves and ancient disturbances of graves in Moravia	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Hroby a pohřby na pohřebišti Hoštice I	73
Graves and burials of the Hoštice I burial ground	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Astronomická orientace hrobů a pohřbů na pohřebištích Hoštice I, Hoštice IV a Ivanovice VI	95
Astronomical orientation of graves and burials in burial grounds Hoštice I, Hoštice IV and Ivanovice VI	
Rostislav Rajchl – Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Tafonomický výzkum na pohřebišti Hoštice I	97
Taphonomical research of the Hoštice I burial ground	
Lubomír Prokeš	
Pohřebiště z období KZP v Ivanovicích VI a Hošticích IV	113
Burial grounds of the BB period from Ivanovice VI and Hoštice IV	
Peter Tkáč - Miroslav Šmíd - David Parma - Marek Lečbych - Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Nadzemní stavby v Hošticích I a Hošticích IV	127
Above-ground structures from Hoštice I and Hoštice IV	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Relativní chronologie období KZP na Moravě a pohřebiště Hoštice I	133
Relative chronology of the BB period in Moravia and the Hoštice I burial ground	
Andrea Matějčková – Petr Dvořák	
Extraterritoriální vztahy moravské skupiny KZP	147
Extraterritorial relationships of the Moravian Bell Beaker group	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	

Absolutní datování hrobů z období KZP z Hoštice I a ze Záhlinic I Absolute dating of the BB graves from Hoštice I and Záhlinice I	153
Jaroslav Peška	
KOVOVÉ ARTEFAKTY - METAL ARTEFACTS	
Předměty z drahých kovů z Hoštice I Artefacts made of precious metals from Hoštice I	167
Stanislav Stuchlík	
Archeologický kontext předmětů z drahých kovů na pohřebišti Hoštice I a na Moravě Archaeological context of artefacts made of precious metals at the Hoštice I burial ground and in Moravia	177
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Prvkové složení předmětů z drahých kovů z Hoštice I Elemental composition of precious metal artefacts from Hoštice I	187
Jaroslav Frána - Marek Fikrle	
Archeologický kontext měděných předmětů na pohřebištích Hoštice I a Ivanovice VI v kontextu KZP na Moravě Archaeological context of artefacts made of copper at the Hoštice I and Ivanovice VI burial grounds and in Moravia	189
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Analýzy obsahů příměsí v měděných artefaktech z Hoštice I Analyses of copper alloys artefacts from Hoštice I	211
Jaroslav Frána - Marek Fikrle	
Chemical composition of the copper finds from Hoštice I	217
Matthias B. Merkl	
Poznámky k technologii výroby a chemickému složení kovových předmětů z Hoštice I Remarks on the technology of the metal artefacts production from Hoštice I and their chemical composition	231
Jiří Hošek	
Mikroskopický průzkum povrchu kovových předmětů z Hoštice I Microscopic investigation of metal object surfaces from Hoštice I	235
Miroslav Králík	
KOSTĚNÉ ARTEFAKTY - BONE ARTEFACTS	
Kostěné artefakty z Hoštice I a Ivanovic VI v kontextu KZP na Moravě Archaeological context of bone artefacts at the Hoštice I and Ivanovice VI burial grounds and in Moravia	253
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Rekonstrukce možného využití knoflíků s V-vrtáním Reconstruction of possible use of V-perforated buttons	269
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Malakozoologické posouzení ulit plžů z Hoštice I Malacozoological examination of snails from Hoštice I	271
Michal Horsák	
Traseologická analýza industrie z tvrdých živočišných materiálů z Hoštice I Use-wear analysis of hard animal material industry from Hoštice I	273
Michaela Rašková Zelinková	
Histologická analýza kostěných knoflíků z Hoštice I Histological analysis of bone buttons from Hoštice I	281
Petra Urbanová	

KAMENNÉ ARTEFAKTY - STONE ARTEFACTS	
Kamenné artefakty z Hoštice I, Hoštice IV a Ivanovic VI v kontextu KZP na Moravě Archaeological context of stone artefacts at the burial grounds Hoštice I, Ivanovice VI and in Moravia	285
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Petroarcheologický výzkum kamenné industrie z Hoštice I, Hoštice IV a Ivanovic VI Petroarchaeological investigation of stone industry from Hoštice I, Hoštice IV and Ivanovice VI	303
Antonín Přichystal – Dalibor Všianský	
Stone arrowheads from Hoštice I: Use-Wear analysis Analýza opotřebení kamenných šipek z Hoštice I	323
Daniel Sosna	
JANTAROVÉ ARTEFAKTY - AMBER ARTEFACTS	
Archeologický kontext jantarových artefaktů na pohřebišti Hoštice I a na Moravě Archaeological context of amber artefacts at the burial ground Hoštice I and in Moravia	339
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Analýza vzorků jantarových artefaktů z období KZP na Moravě Analysis of samples of amber artefacts of the BB period in Moravia	347
Miroslava Novotná	
KERAMIKA - POTTERY	
Keramika na pohřebišti Hoštice I a její kontext v období KZP na Moravě Pottery at the burial ground Hoštice I and its context of Bell Beaker period in Moravia	353
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Stopy na keramice z Hoštice I Traces on pottery from Hoštice I	391
Miroslav Králík	
Petroarcheologie keramiky z Hoštice I Petroarchaeology of pottery from Hoštice I	411
Martin Hložek - Miroslava Gregerová	
Zdobení zvoncovitý pohár - výrobní experiment Decorated bell beaker - a production experiment	427
Pavla Růžičková - Martin Hložek - Petr Dvořák	
PALEOZOOLOGIE - PALEOZOOLOGY	
Souhrnná analýza osteozoologických nálezů z období kultury zvoncovitých pohárů v Čechách a na Moravě A review of archaeozoological finds from the Bell Beaker Culture in Bohemia and Moravia	431
René Kyselý	
Osteozoologické analýzy z Hoštice I Osteozoological analysis from Hoštice I	453
René Kyselý	
Osteozoologické analýzy z Hoštice IV a Ivanovic VI Osteozoological analysis from Hoštice IV and Ivanovice VI	467
René Kyselý - Gabriela Dreslerová	
PALEOANTROPOLOGIE - PALEOANTHROPOLOGY	
Výsledky antropologické analýzy pohřebiště z Hoštice I Results of anthropological analysis of the burial ground Hoštice I	471
Eva Drozdová a kol.	

Antropologická analýza chrupu populace z Hoštice I Anthropological analysis of the teeth at Hoštice I population	515
Ivana Jarošová	
Analýza obrazu mikroabrazí zubů u obyvatelstva z Hoštice I jako významný marker k rekonstrukci stravy Using Image analysis of dental microwear as an important marker for diet reconstruction at Hoštice I population	533
Ivana Jarošová	
Antropologický posudek pohřbů z Hoštice IV Anthropological analysis of burials from Hoštice IV	543
Miluše Dobisíková	
Antropologický posudek pohřbů z Ivanovic VI Anthropological analysis of burials from Ivanovice VI	549
Jana Langová	
Závěr Conclusion	569
Andrea Matějčíková – Petr Dvořák	

SVAZEK II - KATALOG
VOLUME II - CATALOGUE

Úvod		7
Introduction		7
Literatura - References		8
Hoštice I - grafický přehled hrobů Hoštice I - graphical overview - graves	Pl. 1-9	9
Hoštice I - katalog Hoštice I - catalogue	Pl. 10-101	20
Hoštice IV - katalog Hoštice IV - catalogue	Pl. 102-108	205
Ivanovice VI - katalog Ivanovice VI - catalogue	Pl. 109-124	221
Hoštice I - grafický přehled keramiky Hoštice I - graphical overview - pottery	Pl. 125-136	255

SVAZEK III - PLÁNY, TABELÁRNÍ SEZNAMY, DIAGRAMY
VOLUME III - PLANS, SUMMARY SHEETS, DIAGRAMS

Příloha 1 - Důležitá pohřebiště na Moravě - celkové plány Appendix 1 - Important burial grounds in Moravia - ground plans
Příloha 2 - Hoštice IV a Ivanovice VI - celkové plány Appendix 2 - Hoštice IV and Ivanovice VI - ground plans
Příloha 3 - Pavlov I - celkový plán Appendix 3 - Pavlov I - ground plan

Příloha 4 - Hoštice I - celkový plán, 1: 800
Appendix 4 - Hoštice I - ground plan, 1: 800

Příloha 5 - Hoštice I - celkový plán, 1: 400
Appendix 5 - Hoštice I - ground plan, 1: 400

Příloha 6 - Hoštice I - prostorové skupiny (SG I - VIII)
Appendix 6 - Hoštice I - spatial groups (SG I - VIII)

Příloha 7 - Hoštice I - prostorové skupiny okolo „prázdných“ prostor (SGE I - V)
Appendix 7 - Hoštice I - spatial groups around “empty” areas
(SGE I - V)

Příloha 8 - Hoštice I - hroby a pohřby
Appendix 8 - Hoštice I - graves and burials

Příloha 9 - Hoštice I - pohřby - pohlaví, věk, vnitřní konstrukce
Appendix 9 - Hoštice I - burials - gender, age, inner constructions

Příloha 10 - Hoštice I - nekeramické artefakty a keramika
Appendix 10 - Hoštice I - non-ceramic artefacts and pottery

Příloha 11 - Hoštice I - nekeramické artefakty
Appendix 11 - Hoštice I - non-ceramic artefacts

Příloha 12 - Hoštice I - vzácné kovy, jantar, kamenný korálek, ulity, barvivo
Appendix 12 - Hoštice I - precious metals, amber, stone bead, snails, pigment

Příloha 13 - Hoštice I - měděné artefakty
Appendix 13 - Hoštice I - copper artefacts

Příloha 13a - Hoštice I - kamenné a měděné zbraně
Appendix 13a - Hoštice I - stone and copper weapons

Příloha 13b - Hoštice I - ozdoby
Appendix 13b - Hoštice I - trimmings

Příloha 14 - Hoštice I - kostěné artefakty
Appendix 14 - Hoštice I - bone artefacts

Příloha 15 - Hoštice I - kamenné artefakty
Appendix 15 - Hoštice I - stone artefacts

Příloha 16 - Hoštice I - keramika a poháry
Appendix 16 - Hoštice I - pottery and beakers

Příloha 17 - Hoštice I, Hoštice IV, Ivanovice VI - diagram - orientace pohřbů
Appendix 17 - Hoštice I, Hoštice IV, Ivanovice VI - diagram - orientation of burials

Příloha 18 - Hoštice I - graf - metrika a vybavení hrobů - muži
Appendix 18 - Hoštice I - chart - metric and equipment of graves - males

Příloha 19 - Hoštice I - graf - metrika a vybavení hrobů - ženy
Appendix 19 - Hoštice I - chart - metric and equipment of graves - females

Příloha 20 - Hoštice I - graf - metrika a vybavení hrobů - děti

Appendix 20 - Hoštice I - chart - metric and equipment of graves - children

Příloha 21 - Hoštice I - tabulka 1 - tafonomie (viz příspěvek: Prokeš: Tafonomický výzkum ...)

Appendix 21 - Hoštice I - table 1 - taphonomy (see article - Prokeš: Taphonomical research ...)

Příloha 22 - Hoštice I - tabulka 2 - tafonomie (viz příspěvek: Prokeš: Tafonomický výzkum ...)

Appendix 22 - Hoštice I - table 2 - taphonomy (see article - Prokeš: Taphonomical research ...)

Příloha 23 - Hoštice I - tabulka 3 - tafonomie (viz příspěvek: Prokeš: Tafonomický výzkum ...)

Appendix 23 - Hoštice I - table 3 - taphonomy (see article - Prokeš: Taphonomical research ...)

Příloha 24 - Hoštice I - vzácné kovy - rentgenfluorescenční analýza

(viz příspěvek - Frána - Fikerle: Prvkové složení ...)

Appendix 24 - Hoštice I - precious metals – X-ray fluorescence (XRF) analysis

(see article - Frána - Fikerle: Elemental composition ...)

Příloha 25 - tabulka 1 - C¹⁴ data - vybrané nálezy ze střední Evropy

(viz příspěvek - Peška: Absolutní datování ...)

Appendix 25 - table 1 - ¹⁴C data - selected finds from Central Europe

(see article - Peška: Absolute dating ...)

Příloha 26 - tabulka 2 - C¹⁴ data - vybrané nálezy ze střední Evropy

(viz příspěvek - Peška: Absolutní datování ...)

Appendix 26 - table 2 - ¹⁴C data - selected finds from Central Europe

(see article - Peška: Absolute dating ...)

Příloha 27 - Diagram - nátepní destičky z Moravy

Appendix 27 - Diagram - wristguards from Moravia